

УДК 343.98:658.62: 005.52

Коробка О. М., судовий експерт Запорізького НДЕКЦ МВС
України,
e-mail: lenchik.shevchenko0110@gmail.com

ПОНЯТТЯ НОВОГО ТОВАРУ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ СУДОВОЇ ТОВАРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

При судовому розгляді кримінальних, цивільних, адміністративних справ часто виникає необхідність у проведенні судової товарознавчої експертизи, яка вимагає застосування спеціальних знань у галузі товарознавства.

Об'єктами дослідження при проведенні судової товарознавчої експертизи є побутова техніка, фото-, аудіо-, відеоапаратура, обчислювальна техніка, ювелірні вироби, одяг, взуття, будівельні, меблеві, косметичні, галантерейні, культурно-побутові вироби, господарські товари, обладнання тощо.

Питання товарознавчої експертизи може стосуватися об'єктів, які знаходяться як у новому стані, так і ті, які були у використанні.

При визначенні ринкової вартості об'єктів, наданих на дослідження, у новому стані, перед експертом постає питання, визначення терміну «новий товар» або «товар у новому стані», адже вони не стандартизовані в Україні. Тим часом єдине розуміння цих термінів важливо як для споживачів, так і для фахівців.

Слово «новий» в українській мові багатозначне. Це питання у своїх дослідженнях розглядали А. І. Лозовий, О. С. Донцова, О. О. Желавська, В. В. Архіпов, О. В. Павленко, Л. В. Геращенко та інші. Під «новим» розуміється товар іншого сорту; товар, що недавно з'явився на ринку; невідомий раніше продукт.

Можна зустріти визначення «нового товару», як новий продукт, що надійшов на ринок і відрізняється від існуючих товарів аналогічного призначення будь-якою зміною споживчих властивостей. Під «новим» розуміється як товар іншого сорту, так і не відомий раніше продукт. Відомо не менше п'ятдесяти визначень поняття «новий товар». Іноді товар вважається новим, поки його споживання не досягло 50 % рівня норми за конкретним періодом.

Можна виділити два основні підходи визначенню терміна «новий товар»: вважається новим будь-який виріб, що початково випускається; якщо є в наявності відмінність нового товару від аналогів, тобто будь-яка істотна зміна, що відрізняє товар від раніше відомих.

З погляду маркетингу, нові товари класифікуються, як:

- новий товар, що не має аналогів на ринку, є оригінальним результатом принципово нових винаходів, є слідством проривів у науці;
- новий товар, що має значне удосконалення щодо товарів-аналогів, наявних на споживчому ринку;
- новий товар, що вже був на ринку, після чого був удосконалений так, що його властивості принципово змінилися; новий товар із зміною оформлення; новий товар ринкової новизни, тобто новий тільки для даного ринку.

Така класифікація підкреслює товарну новизну продукту. Але в даному випадку нас цікавить не новизна товару, а саме його фізичний стан.

Для товарознавства можна відзначити такі визначення фізичного стану товару:

- новий товар – абсолютно новий, невикористаний, неушкоджений, невідкритий товар в оригінальній упаковці (якщо товар поставляється в упаковці). Упаковка повинна бути такою ж, як упаковка цього товару в роздрібних магазинах, за винятком тих випадків, коли товар є виробом ручної роботи або був упакований виробником в упаковку не для роздрібного продажу, наприклад, в коробку без маркування або в пластиковий пакет;
- товар, який був відновлений виробником – наведений у справний стан виробником або постачальником, схвалений виробником. Це означає, що товар був оглянутий, очищений, відремонтований відповідно зі специфікаціями виробника і знаходиться у відмінному стані. Цей товар може продаватися в оригінальній упаковці або без неї. Іншими словами такий стан товару йменується «Refurbished». Дослівно «Refurbished» означає «відновлений» бо «оновлений». Цей стан зазвичай використовується щодо категорії електропобутових товарів;
- товар, що був відновлений продавцем – це товар, наведено у справний стан продавцем, або третьою стороною, без згоди виробника. Це означає, що товар був оглянутий,

відремонтований, працює та знаходиться у відмінному стані. Цей товар може продаватись в оригінальній упаковці або без неї. Такий товар новим вважати недопустимо;

— товар який був у використанні – товар, який вже використовували раніше [1]. Він може мати ознаки зносу, але знаходиться в повному експлуатаційному стані і функціонує належним чином. Це може бути виставковий зразок у магазині або товар, що був у вжитку;

— товар, який перебуває в неробочому стані або для розбирання на запчастини, який складно використовувати через наявність дефектів, чи якому необхідний ремонт, або з відсутніми важливими деталями.

Зважаючи на вищевикладене, новий товар у товарознавстві – це невикористаний товар без ознак зносу.

Ідентифікація об'єктів товарознавчої експертизи є основою визначення їх ринкової вартості. Ідентифікація являє собою встановлення відповідності найменувань товару, зазначених на маркуванні та/або в супровідних документах, що пред'являються до їх вимогам [1]. Після ідентифікації судовий експерт класифікує об'єкт за його належністю та ознаками. Класифікація являє собою упорядкований на основі певних ознак розподіл товарів на класи і дрібніші групи, незалежні один від одного, або такі, що потребують логічної послідовності і підпорядкованості [2]. Після проведення класифікації експерт виявляє наявність або відсутність дефектів досліджуваних об'єктів.

При проведенні судової товарознавчої експертизи також істотне значення має дослідження упаковки. Основним призначенням упаковки є захист упакованих товарів від несприятливих зовнішніх умов. Допоміжна функція упакування – носій маркування або кольорового оформлення товару, в цій якості воно сприяє створенню споживчих переваг перед іншими товарами.

В деяких випадках тільки упаковка є носієм маркувальних позначень, що являє собою джерело інформації для проведення експертизи, тому її наявність має значення для дослідження. Дуже часто споживач, купуючи товари, не отримує на них упаковку. Це стосується покупок на ринках та супермаркетах, коли товар має лише фірмову етикетку, контрольну стрічку та ін. Покупець має можливість отримати інформацію про товар з цих носіїв маркування. У таких випадках, товар, куплений без упаковки, також вважається новим.

Маркування товарів вважається невід'ємною складовою частиною виробів. Воно забезпечує споживачів актуальною інформацією про відповідний товар і упаковку, а також відображає якість і безпечність продуктів. Для товарознавців цінними є відомості про основні споживні властивості і характеристики товару щодо складу, переліку використаної сировини порівняно з вимогами стандартів [3]. Згідно зі ст. 15 Закону України «Про захист прав споживачів», споживач має право на одержання необхідної, доступної, достовірної та своєчасної інформації про продукцію, що забезпечує можливість її свідомого і компетентного вибору.

Інформація про продукцію повинна містити:

- назву товару;
- дані про основні властивості продукції, номінальну кількість, умови використання;
- відомості про вміст шкідливих для здоров'я речовин, та застереження щодо застосування окремої продукції;
- позначку про наявність у складі продукції генетично модифікованих організмів;
- дані про ціну, умови та правила придбання продукції;
- дату виготовлення;
- відомості про умови зберігання;
- гарантійні зобов'язання виробника;
- правила та умови ефективного і безпечного використання продукції;
- строк придатності товару;
- найменування та місцезнаходження виробника.

Зважаючи на це, головним призначенням маркування є ідентифікація товару, а також надання його основних відомостей споживачеві. Існують такі носії маркування: етикетка; ярлик; контрольна стрічка; вкладиш; бирка.

Підсумовуючи викладене вище, можна дати визначення терміну «новий товар» саме як стан товару, а не продукт, що надійшов на ринок і відрізняється від існуючих товарів подібного призначення будь-якою зміною споживчих властивостей. Абсолютно новий, невикористаний,

неушкоджений товар повинен бути в оригінальній упаковці (якщо товар поставляється в упаковці). Упаковка повинна бути такою ж, як упаковка цього товару в роздрібних магазинах, за винятком тих випадків, коли товар є виробом ручної роботи або був упакований виробником в упаковку не для роздрібного продажу.

Новий товар – це товар, який не був у вжитку, не був у ремонті, не був відновлений, не була здійснена заміна складових частин, не були поновлені споживчі властивості. Тому, для товарознавства, новий товар – це, невикористаний, невідкритий, неушкоджений товар в упаковці з етикеткою, на якому зазначені маркувальні позначення. Товар, втративший ярлики, етикетки та інші маркувальні позначення не може вважатись новим, та його вартість буде підлягати коригуванню.

Список використаних джерел:

1. Экспертная оценка товаров : учеб. пособ. 2-е изд. / [В. В. Архипов]. Київ : Центр учебной литературы, 2016. 36 с.
2. ГОСТ 17527 (ISO 21067: 2007, MOD). Упаковка. Термины и определения. Введ. с 25.06.2014. 4 с.
3. Вікіпедія – свободна енциклопедія. URL : <http://wikipedia.org> (дата звернення: 09.08.2018).
4. Данилюк Л. І., Лозовий А. І., Донцова О. С. Методика визначення вартості майна : товарознавча методика. Х. : ХНДІСЕ, 2004. 15 с.

УДК 343.98

*Мануленко О. В., науковий співробітник Харківського НДІСЕ,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7954-1261>,
e-mail: maleksaa@ukr.net
Михальський О. О., завідувач лабораторії Харківського
НДІСЕ, ¶
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4551-4043>,
e-mail: mix3103@ukr.net
Донцова О. С., ст. наук. Співробітник Харківського НДІСЕ,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4828-5450>,
e-mail: olgadoncovan@ukr.net*

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ З ОЦІНЮВАННЯ ДОМАШНІХ ТВАРИН ПРИ ПРОВЕДЕННІ СУДОВО-ТОВАРОЗНАВЧИХ ЕКСПЕРТИЗ

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується стратегічним курсом на створення правової держави. У країні здійснюються радикальні соціально-економічні реформи, йде процес демократизації всіх сторін суспільного життя, який неможливий без зміцнення законності і правопорядку, забезпечення надійної охорони конституційних прав і свобод громадян. Разом з тим, в останні роки відбулося різке погіршення кримінальної обстановки, яка в даний час оцінюється як надзвичайно гостра і складна [1]. З розвитком суспільної свідомості та толерантності, гостро стало питання щодо відношення до тварин. На законодавчому рівні дуже важко довести провину людини за жорстоке поводження з тваринами, крім того, в методичній оціночній базі відсутні методики з визначення матеріальної шкоди, що спричинена власникам тварин.

Останнім часом у Харківському НДІ судових експертиз помітно зросла кількість експертиз, пов'язаних із дослідженнями щодо встановлення вартості домашніх тварин, а також звернення громадян з питань щодо визначення матеріальної шкоди, заподіяної власнику в наслідок жорстокого поводження з твариною, другою особою.

Домашні тварини – собаки, коти та інші тварини, що протягом тривалого історичного періоду традиційно утримуються і розводяться людиною, а також тварини видів чи порід, штучно виведених людиною для задоволення естетичних потреб і потреб у спілкуванні, що, як правило, не мають життєздатних диких популяцій, які складаються з особин з аналогічними морфологічними ознаками, та існують тривалий час у їх природному ареалі.

Жорстоке поводження з тваринами – знущання над тваринами, у тому числі безпритульними, що спричинило мучення, завдало їм фізичного страждання, тілесні ушкодження, каліцтво або призвело до загибелі, нацькування тварин одна на одну та на інших тварин, вчинене з хуліганських чи корисливих мотивів, залишення домашніх та сільськогосподарських тварин напризволяще, у тому числі порушення правил утримання тварин [2].